

УРАХУВАННЯ РИЗИКІВ В УПРАВЛІННІ СОЦІАЛЬНОЮ ТА ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

О.О. Павленко, к.е.н., доц.

Сумський державний університет, м. Суми

Розвиток та діяльність будь-якої господарської системи завжди пов'язаний з необхідністю ризикувати. Такий ризик виникає, по-перше в разі впровадження ряду запланованих дій, або, по-друге, в разі відсутності будь-яких дій досліджуваної системи. В першому випадку ризик пов'язаний з витратами фінансових коштів на проведення заходів безпеки, а в другому випадку виникає ризик закінчення існування системи, оскільки вона перестає розвиватися. Таким чином як в першому, так і в другому випадку виникає питання, щодо оцінки втрат, які матимуть місце в разі дії або бездії досліджуваної соціальної або екологічної системи.

В літературі існує багато підходів до класифікації ризиків. Якщо проводити експрес-класифікацію ризиків в системі забезпечення соціальної та екологічної безпеки, то таку експрес-класифікацію можна надати у двох видах ризиків. До першого виду ризиків можна віднести *негативний* ризик, що виникає в разі повної бездії або недостатньої діяльності щодо забезпечення безпеки. До другого виду ризиків, навпаки, відносяться *позитивні* ризики, пов'язані з проведенням фінансування ряду заходів, щодо забезпечення безпеки.

Розглянемо ці два види ризиків докладніше. Так негативний ризик виникає в разі бездії в соціальному або екологічному середовищі щодо прийняття заходів по ліквідації небезпеки та негативних явищ, які можуть мати збиткові наслідки. При цьому при аналізі негативного ризику враховуються потенційні збитки які підлягають обчисленню за формулою

$$\begin{cases} R = Z \cdot P \\ \lim P \rightarrow 1 \end{cases}, \quad (1)$$

де R – величина ризику, грн; Z – величина збитків, в разі настання ризикової ситуації, грн.; P – ймовірність настання ризикової ситуації, змінюється від 0 до 1.

Якщо розглядати позитивний ризик, то тут для аналізу необхідно визначитися з тими позитивними наслідками, які матимуть місце в разі впровадження будь-яких змін в соціальному або екологічному середовищі, пов'язаних з впливом на систему безпеки досліджуваного об'єкту. Позитивна складова полягає в тому, що для впровадження заходів безпеки необхідно відмовитися від існуючих та неефективних підходів в управлінні, внести зміни в господарську діяльність, та тим самим зумовити необхідність подальшого розвитку та вдосконалення діяльності досліджуваного об'єкта, не тільки на предмет його небезпеки, а й на предмет підвищення

ефективності його функціонування. Таким чином, обчислення позитивного ризику можна проводити за формулою

$$\begin{cases} R = Z \cdot P \\ \lim P \rightarrow 0 \end{cases}, \quad (2)$$

де R – величина ризику, грн.; Z – величина збитків, в разі настання ризикової ситуації, грн.; P – ймовірність настання ризикової ситуації, змінюється від 0 до 1.

Якщо говорити про вплив негативного або позитивного видів ризиків на ефективність екологічної або соціальної системи, то для першого виду ефективність діяльності досліджуваного об'єкту буде зменшуватися, а для другого зростати

$$E = \Pi - B - R, \quad (3)$$

де E – ефективність діяльності досліджуваного об'єкта, грн.; Π – результат діяльності екологічної або соціальної системи, грн.; B – витрати, пов'язані з проведенням заходів щодо забезпечення безпеки, грн.; R – негативний або позитивний ризик, грн.

Таким чином впровадження будь яких заходів щодо забезпечення соціальної та екологічної безпеки призводить до зниження ризиків, а це в свою чергу до зростання ефективності діяльності досліджуваного об'єкта.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Романов В.С./ Классификация рисков: принципы и критерии// [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://www.aup.ru/articles/finance/4.htm>
2. Скуба В./ Экологический риск // [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://www.http://fb.ru/article/32166/ekologicheskij-risk>

Екологічний менеджмент у загальній системі управління : збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. / Відп. за вип. О.М. Теліженко. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 110-112.